

Fallskydd

DEL 1

Varför behövs fallskydd:

Oförsiktighet, bristande kunskap samt utbildning har orsakat alldeles för många olyckor, både lindriga olyckor samt olyckor med dödlig utgång. På landets byggarbetsplatser är fallolyckor den vanligaste typen av olycka.

Så i denna kurs går vi igenom teknik samt utrustning så ni får kunskapen som behövs för att förhindra olyckor.

Lagar, AFS:ar, standarder:

Det är arbetsmiljölagen som ställer krav på fallskydd. Vid bygg-och anläggningsarbeten skall arbetsgivaren se till att fallskydd finns på plats för personer som arbetar på en höjd av 2 meter eller högre och där risk för fall föreligger. I dom övriga fallen finns AFS 1981:14;skydd mot skada genom fall, där finner man hänvisningar.

Arbetsmiljöverket är den myndighet i Sverige som i första hand har ansvar för att öka säkerheten på arbetsplatserna och för att minska antalet olyckor i samband med arbete.

På www.av.se finner ni föreskrifter om bland annat skyddsfrågor och dom svarar gärna på frågor angående fallskydd.

Alla föreskrifter innehåller en rad detaljerade krav, som både arbetsgivare och arbetstagare ska iakta. Tex. Fallskyddslösningar ska alltid finnas på plats för arbete på höjd där risk för fall föreligger, man ska alltid göra en riskbedömning, man ska använda en personlig fallskyddsutrustning om det finns risk för fall, det är inte tillåtet att använda lift eller kran för personlyft.

- Arbetsmiljölagen
  - AFS 2006:6 lyftanordningar/lyftredskap
- AFS 2006:7 tillfälliga personlyft med kran eller truck
  - AFS 2006:4 användning av arbetsutrustning
- AFS 2001:3 användning personlig skyddsutrustning
  - AFS 2020:1 utformning av arbetsplats
  - AFS 1999:3 bygg och anläggningsarbeten
    - AFS 2000:6 mast och stolparbete
    - AFS 1981:14 skydd mot skada via fall
      - AFS 2013:4 ställningar

DEL 2

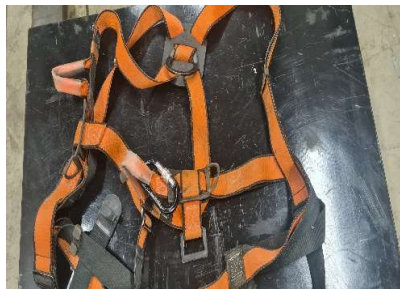
Ett fallskydd är en utrustning som ska skydda en person från att falla från en hög nivå till en lägre nivå.

Det finns olika sorters selen;

Midjebälte: är ett sele som sitter enbart runt midjan, det ska man endast använda tillsammans med ett begränsningssystem (ett system som förhindrar en person att nå ett område där risk för fall kan ske) använder man midjebälte finns risk för stora kroppsskador vid ett fritt fall.

Helsele: sitter över hela överkroppen, och kan därför fånga upp krafterna från ett fritt fall betydligt bättre.

För att minska risken för skador vid fall, ska fästpunkterna till kopplingslinan sitta högt upp på bröstet eller på ryggen.

Skyddshjälm ska användas, och då är det krav på hakrem.

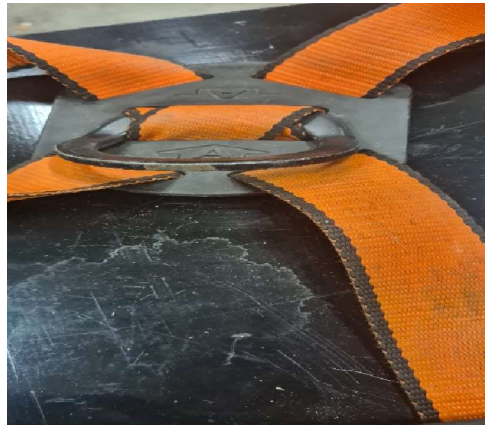

Kopplingslinan: är den delen som sammankopplar selet och förankringspunkten. Det finns även olika typer av dämpningar, som fångar upp kraften av fallet. Tex ett dämpningsblock, det funkar ungefär som ett bilbälte, det gör uppbromsningen av fallet mjukare.

Fånglina med fallstopp är en lina som är uppvikt flera gånger och stegvis förlängs vid fall. Dessa kan ha olika längder, tänk på det, så att lina inte viker ut sig och blir längre än vad fallet är, då försvinner funktionen.
Säkerhetsblocket stoppar ett fall på mindre än 0,3 meter.

Förankringspunkt: Det är den punkt där man fäster kopplingslina, kan förankras sig med antingen en strop, karbinhake eller med fästwire. Det som är gemensamt för dessa förankringar är att de ska klara en statisk belastning på ungefär 1200kg (12kilonewton)
Tänk på att förankringspunkten ska helst sitta så rakt ovanför dig som möjligt.

Vid arbete i lift ska fasthållningslina användas och infästningspunkten ska klara ungefär 300 kilo (3kilonewton) och där ska man tänka på att ha en kort säkerhetslina så man inte kan slungas ur korgen vid en olycka.

Tänk på att inte använda elkablar eller vattenledningar som fästpunkter, dessa klarar ej av den belastningen som blir vid ett fritt fall.

Tänk på att arbete där man arbetar hängandes i linor tex arbete på fasaden till höga byggnader kräver special utbildning och ingår EJ i denna utbildning.

Det finns även krav påfallskyddsutrustningen; dessa ska vara CE märkta efter följande normer:

- EN 341 firningsdon
- EN 354 kopplingslina
- EN 355 falldämpare
  - EN 358 stödbälte
- EN 360 fallskyddsblock
  - EN 361 helsele
  - EN 362 karbiner
- EN 363 fallskyddssystem
- EN 566 sydda bandslingor
  - EN 567 replås
- EN 795 förankringspunkter
  - EN 813 sittsele
  - EN 1891 statistiskt rep

DEL 3

Räddningsutrustning i form av firningsblock har funktioner för räddning. Den har en funktion som aktiveras som sakta sänker ner personen till marken eller den lägre nivån nedanför, den kan även användas för att hissa upp personen om det är det som krävs.

Det finns även en tripod med fallblock och räddningsvinsch som placeras ovanför den situation som uppstår, den passar till arbeten i trånga utrymmen tex gatubrunnar eller liknande arbetssituationer.

- Vid fall så faller man 1,5 meter på 0,5 sek
  - 6 meter på 1 sek
  - 22 meter på 2 sek

Så det går fort att falla, så var försiktiga och använd den utrustning som krävs.

Riskbedömning krävs vid varje arbete på hög höjd. Vart finns risk för fall ? finns det risk för svingfall ? Finns det skarpa kanter som vid fall kan skada säkerhetslinan ?

Vid skarpa kanter finns det nödskydd som man kan skydda med.

Risakanalysen ska innehålla:

- Analys av arbetsuppgifter

- Analys av risker
  - Fallriskerna ska identifieras
    - Att skyddsutrustning för just dessa risker finns
- Och att samtlig personal utbildas i hur utrustningen används

Personlig riskbedömning

- Hur mår jag ? har jag full uppmärksamhet ? Är jag trött ? känner jag mig sjuk ?
  - Har jag den utrustning som krävs för det arbetet jag ska utföra
- Är utrustningen i gott skick. (tänk på att utrustningen ska vara besiktigad en gång årligen av en person som har rätt kompetens att få göra det) du ska kontrollera utrustningen dagligen , upptäcks några brister ska du kontakta arbetsledningen omedelbart.
- Har jag justerat utrustningen rätt ? utrustningen har inte rätt funktion om den inte är justerad efter att passa just dig.
- Vad sker om jag skulle falla ? finns det risk för svingfall ? eller finns det ett fast hinder som kan utgöra skada om jag faller ?
  - Vem kommer och räddar mig om jag faller ?

Vad är det som avgör hur långt fallet blir :

- Linans längd
  - Töjningen av linan/falldämparen
    - Arbetarens längd
- Räkna med minimum 0,8 meter som säkerhetsmarginal

Det ska vid varje arbete på hög höjd finnas en räddningsplan, den ska innehålla:

- Hur räddningen ska gå till
- Vilken utrustning som krävs
- Vilken utrustning som behövs

För om olyckan är framme så behöver det gå fort, för en person som ej är skadad och är vid medvetande krävs det inte mer än att man blir hängandes i 10 till 15 minuter innan vitala delar blir påverkad av förhindrad blodtillförsel. Om personen däremot är avsvimmad och blir hängandes i bara 3 till 4 minuter kan det vara direkt livshotande. Man ska alltid sträva efter att undvika ensamarbete när man arbetar på höga höjder.

Vid arbete med snöskottning på hög höjd ska man alltid vara minst två, en ska hantera säkerhetslinan. Det finns särskilda regler hur dessa jobb ska utföras, och dom finner ni under: AFS 1999:3

Så det gäller att all personal på plats vet hur räddningen ska gå till, vart utrustningen finns tillgänglig, samt hur den används för att räddningen ska kunna utföras omgående och minska risken för skador och i värsta fall livshotande skador.

Tack för din tid, var rädd om dig, och tänk på säkerheten !

